

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Прев 116/07
13.12.2007. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Михаила Рулића, Власте Јовановић, Николе Станојевића и Весне Поповић, чланова већа, у парници тужиоца Република Србија, Министарство финансија, из Београда, кога заступа републичко Јавно правобранилаштво, одељење из Ужица, против тужених: 1) "АА" у стечају и 2) "ББ", чији је пуномоћник АБ, адвокат, ради утврђења, вредност предмета спора 1.600.000,00 динара, одлучујући о ревизији друготужене, изјављеној против пресуде Вишег трговинског суда Пж.бр.8820/05 од 27.09.2006. године, у седници већа одржаној дана 13.12.2007. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија друготуженог "ББ" изјављена против пресуде Вишег трговинског суда Пж. бр. 8820/05 од 27.09.2006. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Трговинског суда у Ужицу, П.број 760/04 од 02.06.2005. године усвојен је тужбени захтев и утврђено је да су ништави и не производе правно дејство уговор о преносу основних средстава и ситног инвентара на трајно коришћење и располагање оверен пред Општинским судом у Бајиној Башти Ов.број 768/98 дана 10.09.1998. године, уговор о преносу основних средстава на трајно коришћење и располагање оверен пред Општинским судом у Бајиној Башти Ов.бр. 586/99 до 10.09.1999. године и анекс уговора о преносу основних средстава и ситног инвентара на трајно коришћење и располагање оверен пред Општинским судом у Бајиној Башти Ов. бр. 871/02 од 29.05.2002.године. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове спора.

Пресудом Вишег трговинског суда Пж.бр.8820/05 од 27.09.2006. године одбијена је као неоснована жалба друготуженог и потврђена је првостепена пресуда Трговинског суда у Ужицу.

Благовременом и дозвољеном ревизијом, изјављеном преко пуномоћника из реда адвоката, друготужени побија правоснажну другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 399. важећег Закона о парничном поступку, који се код оцене основаности ревизије примењује на основу члана 491.став 1. истог закона, обзиром да је првостепена пресуда донета након ступања на снагу наведеног закона, Врховни суд Србије је нашао да ревизија друготуженог није основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361.став 2. тачка 9. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревизијом се конкретно не указује на постојање других битних повреда одредаба парничног поступка које би могле бити разлог за укидање нижестепених пресуда. Суштином ревизијских навода оспорава се примена материјалног права, и то по оцени Врховног суда Србије неосновано.

У току првостепеног поступка је утврђено да је над првотуженом отворен стечајни поступак решењем првостепеног суда Ст. 173/04 од 07.04.2004. године, због неспособности првотужене да врши плаћања. Због несолвентности првотужене још од 1997. године покретани су стечајни поступци над истом али су и обустављани због неуплаћеног предужма за вештачење. У том периоду односно 04.09.1998. године Скупштина првотужене донела је одлуку да без накнаде пренесе целокупну покретну и непокретну имовину друготуженој уз обавезу преноса и статуса задругара са циљем избегавања намирења поверилаца из те имовине у случају отварања стечајног поступка. На основу наведене одлуке закључени су спорни уговори за које тужилац тражи утврђење ништвости као поверилац у стечајном поступку над првотуженом, која не располаже имовином из које би се намирила потраживања поверилаца.

Код овако утврђених чињеница правилно су нижестепени судови усвојили тужбени захтев за утврђење ништвости уговора којима је првотужени располагао својом имовином чији је циљ био да се онемогући наплата потраживања поверилаца.Тај циљ је супротан Закону о задругама, оснивачком акту првотужене и задругним правилима који прописују да задруга за своје обавезе одговара целокупном својом имовином, а за случај и да та имовина није довољна одговарају задругари до висине својих удела. Циљ коме уговорне стране теже приликом закључења уговора је основ, кауза уговора, а основ је у смислу члана 51.став 2. ЗОО, недопуштен ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима што подразумева не само директну супротност поменутих нормама већ недопуштеност

објашњава, што подразумева не само директну супротност поменутих нормама већ и недопуштенос основа постоји и када се помоћу основа изиграва примена тих норми. Мотив, побуда уговорника изазива жељу за постизањем циља, који значи основ. Основ објашњава обавезу уговорника, а мотив, односно побуда даје објашњење за сам основ. Незаконит и неморалан мотив, односно побуда доводе у смислу члана 53. став 2. и 3. Закона о облигационом односима до ништавости уговора, ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговорача да закључи уговор, а то је други уговорач знао или морао знати, док код уговора без накнаде уговор нема правно дејство ни када други уговорач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог саговорача. У конкретном случају недопуштена побуда водила је постизању недопуштеног циља уговора, што је саговорачима било познато, те су нижестепени судови правилно применили материјално право када су усвојили тужбени захтев утврђујући ништавост спорних уговора.

Неоснован је и навод ревидента да су суштински основ и побуда за закључење спорних уговора законити, морални и допуштени јер је друготужени преузео раднике и задругаре првотужене те је и имовина пренета ради заштите њихових права, уз омогућавање процеса рада и стицања прихода управо на основу те имовине. Изигравање прописа не може бити правдано заштитом права радника и задругара првотужене, на штету осталих поверилаца. Права радника у случају отварања стечајног поступка била су регулисана тада важећим Законом о принудном поравнању стечају и ликвидацији, а задругари по основу тог својства, односно по основу повраћаја удела, постају повериоци тек после намирења осталих поверилаца, уколико је преостала задружна имовина. Стога се заштитом радника и задругара и стављањем истих у привилегован положај у односу на друге повериоце не може правдати дозвољеност каузе за закључење наведених уговора.

Ништав уговор се временом не може конвалидирати. Без утицаја је навод ревизије да је друготужени након отварања стечајног поступка испатио све неспорне дугове стечајног дужника овде првотуженог, као и навод да су у стечајном поступку призната и спорна потраживања поверилаца, јер је то предмет стечајног поступка, а не предметног спора.

Неосновано је и позивање ревидента на одредбе члана 105. и 106. Закона о облигационим односима. Овде се не ради о делимичној ништавости уговора коју регулише одредба члана 105. Закона о облигационим односима, већ о ништавости целог уговора због недопуштене побуде и основа. Код конверзије у смислу члана 106. Закона о облигационим односима је реч о томе да странке нису испуниле све услове које закон тражи за пуноважност одређеног уговора услед чега тај уговор не производи правно дејство, али оно што су странке учиниле може упућивати на неки други уговор. У конкретном случају странке су закључиле и извршиле уговоре са недопуштеним основом па нема услова за примену чл. 106. ЗОО.

Са свега изложеног, те како не стоје разлози истакнути у ревизији друготуженог као ни разлози на које ревизијски суд пази по службеној дужности, на основу члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија,

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дљ.